N^ro 101.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 19. WRZESNIA ROKU 1797. WE WTOREK

Gaſpar na Woronnéy Czyż Marſzałek Powiatu Wileńſkiego i Kawaler.

Wypełniaiąc Naywyżſze Ukazy JEGO IMPERATORSKIEY Mości Samowładnącego Całą Roſsyą z Guberńſkiego Litewſkiego Rządu mnie pod Numerami 483im i 530tym doſzłe, a z których pierwſzym zalecone jeſt, wykonanie Juramentu przez Urzędnikow Powiatowych, na oſtatniey Elekcyi obranych; Drugim ſpiſanie Familiow Szlacheckich i ich Herbow, ztąd gdy wypada potrzeba zjazdu do Stołecznego Guberńſkiego Miaſta Wilna; Ja zatym Marſzałek Powiatowy tym okolnym Liſtem moim wſzyſtkich JWW. Urzędnikow Powiatu Wileńſkiego obwieſzczam, aby na Dzień 24 Septembra V. S. do Miaſta Wilna, niezawodnie ziechali, w którym Immediate Dniu po wykonaney przez Urzędnikow rotą od Rządu Guberńſkiego wydaną Przyſiędze. Ja Marſzałek weſpół z Urzędnikami, wedle Formy i Inſtrukcyi od Rządu Guberńſkiego wydaney wraz do układania Xięgi Szlacheckiey przyſtąpiemy, w iakim celu aby Prześwietne Obywatelſtwo Stanu Szlacheckiego, do zapiſywania ſię w takową Xięge ſtawało, i aby Rodowitości ſwey dowody iaſno a po krótce zebrane z odryſowanemi Herbami, ku przekonaniu i wciągnieniu do Xiąg przynoſiło; obwieſzczaiąc, że takowe ku przyieciu Xiąg Szlacheckich otwarcie niedłużey iak do Dnia 14. Octobra V. S. trwać będzie, zaſtrzegam. Poudzielnie na ſkutek zalecenia z Rządu Guberńſkiego Litewſkiego de data 1797 Julii $\frac{13}{24}$ Dnia wydanego względem Drog Pocztowych, jako też zbocznych Traktow pryncypalnieyſzych uregulowania, i ciągłey onych reparacyi, gdy na oſtatnim immediate Urzędnikow Powiatowych odeſzłym zebraniu do Dyrekcyi i Dozoru takowego Dzieła zobligowani ſą Obywatele ſłuſzni w bliſkości Pryncypalnieyſzych Traktów poſseſsye ſwoie maiący jako to: do Traktu Grodzieńſkiego i Kowieńſkiego W. Sędzic Koziełł, do Lidzkiego Staroſta Michałowſki, do Oſzmiańſkiego W. Porucznik Sierzpińſki, do Mińſkiego W. Major Dawnarowicz, do Połockiego Ja Marſzałek Powiatowy, do Komayſkiego i Buywickiego JW. Marſzałek Stołowicki Radziſzewſki, do Braſławſkiego i Maladzkiego Chorąży Lachnicki. do Giedroyckiego równo z Giedroyciami W. Pieſanko, od Giedroyć do Widzieniſzek W. Miecznikowicz Komar, do Wiłkomirſkiego W. Stolnik Hornowſki, równo z Szyrwintami: od Szyrwint do Granicy Powiatu W. Rotmiſtrz Horodeńſki, od Szyrwint do Cezarki, W. Sędzic Szadurſki, do Czabiſkiego W. ex Sędzia Jazdowſki równo z Czabiſzkami, od Czabiſzek do Upnik, W. Strażnik Podbereſki; i gdy do takowych Traktow ogulnie ſą wyłączne i deſtinowane Parafie, iako to: do Traktu Grodzieńſkiego, Kowieńſkiego, Lidzkiego, Oſzmiańſkiego, Mińſkiego, Połockiego, Komayſkiego, Byſtrzyckiego, Parafie naſtępne: Rukońſka, Miednicka, Cudzieniſka, Turgielſka, Solecznicka, Rudnińſka, Szumſka, Oſtrowicka, Worniańſka, Gierwiacka, Michaliſka, Byſtrzyca, Buywidſka, Ławaryſka, i Antokolſka, do Traktu Braſławſkiego i Maladzkego Parafie Werkowſka, Niemeńczyńſka, Dubińſka, Janiſka, Inturſka, i Malazka; do Traktow Giedroyckiego, Wiłkomirſkiego. Czabiſkiego, Parafie: Podbreſka, Glinciſka, Giedroycka, Widzieniſka, Nidocka, Upnicka, Korwiańſka, Meyagolſka, Szyrwintſka, Szeſzolſka, Połoyſka, Giegużyńſka, Czabiſka, Giełwiańſk, Boguſławiſka, Muśnicka,

Kiernowska, Dukszciańska, Suderwiańska, S. Nikodema, i S. Stefana, o takowym tedy rozkładzie WW. Dyrektorów Drog wedle udzielnego od JO. Xcia Jmci Feltmarszałka Rządzącego Gubernią Litewską przepisu, reparacye Drog rozpoczęły się i kontynuowane były. Obwieszczaiąc razem Prześwietne Obywatelstwo, aby wedle paktów od tychże Dyrektorow drog wydawać się maiących, do potrzeby ludzi z łopatami żelaznemi, i siekierami, tudzież w części z potrzebną upreżą bez zawodu i z przyzwoitą powolnością dostarczali, zastrzegam, że zaś w Taryffie Podatkowey Powiatowey, znayduią się Wsie częste w inney Parafii sytuowane, a pod Fundum w inney Parafii leżącym zapisane, w takim zdarzeniu iak zręczność mieysca dozwalać będzie, WW. Direktorowie Drog dobrowolnie między sobą o zamianę robotnika, z mieysc nawzaiem sobie zręcznieyszych ułożą się. Wszakże co komu iest do Traktu dołączonym i przepisanym, bez iegoż dobrowolnego odstąpienia odeymowanym i odłączonym bydź nie może. Navieyszy Moy list okolny ku wiadomości Prześwietnego Obywatelstwa do wszystkich Parafiów przesyłaiąc własną podpisuię Ręką. Dat 1797 Septembra 15 Dnia.

(MP)

Gaspar Czyż Marszałek Powiatu Wilen: i Kawaler.

z *Petersburga* 8. *Września.*

Imperator Imość oświadczaiąc ukontentowanie swoie z dobrego ćwiczenia Artilleryi, zaszczycić raczył Generała *Melissino* orderem *S. Jerzego*; Podpółkowników *Siekierin i Aprelew*, Maiorow *Folk*, *Hawrylow* i kilku innych Officyerow orderem S. *Anny* trzeciey klassy, żołnierzom zaś po rub'u dać ka zał. Podpółkownik *Bohdanow* został Półkownikiem i Szefem Artilleryi konney. Półkownik *Jordan* Kommendantem naznaczony w *Arensburgu*. Generał Maior *Lindner* na mieyscu Generała Kawalervi *Xcia Wolkońskiego* Inspektorem Diwizyi *Moskiewskiey i Smoleńskiey*. Kommendant *Perekopa* Podpółkown k *Poiarkow* został Półkownikiem. Ten stopień otrzymał Podpółkownik *Terner* i kommendę w *Chersonie*. General-Maiorowi *Xciu Łabanow Rostowskiemu* dany urlaub całoroczny na poratowanie zdrowia użyciem wod za granicą. Podpółkownik *Bekarynkow* zostaie Półkownikiem, i przyłączony iest do Regimentu Generała *Dombrowskiego*.

D. 25. Augusta 1797. Roku w Gaczynie *Jego Imperatorska Mość* rozkazać raczył approbować przy Parolu na Paradzie Pułku konnego Polskiego Szefostwa JW Generał-Maiora Kawalervi *Jego Imperatorskiey Mści Dąbrowskiego* Officerow, to iest: *Kosmowskiego* Maiora, Rortmistr: *Zugiehoera*, Kwatermistrza *Wardziukiewicza*, Adiutanta *Michniewicza*, Porucznikow *Szabuniewicza*, *Abramowicza*, *Meleśka*, *Leonowicza*, *Bartoszewicza*, Chorążych: *Lassotowicza*, *Jasieńskiego*, *Serdakowskiego i Nowogórskiego*.

z *Wiednia* 2. *Września.*

Za przybyciem do *Udine* głównych z obu stron Pełnomocnikow, negocyacye w *Montebello* zawieszone, znowu sie rozpoczeły. *Cesarz Jmość* pewnym bydź musi skutku pomyślnego, ponieważ, iak mówią, wczora podpisał rozkaz wstrzymuiący werbunek nie dawno po całym Kraiu rozgłoszony, na dopełnienie wszystkich Armii swoiey Regimentow. Co się tycze nayw iększey trudności do zawarcia pokoiu, iaką w powszechnym rozumieniu był przyszły los *Mantui*, słychać teraz, że tey twierdzy odstąpienie dla *Rpltey Cisalpińskiey* zadecydowane będzie. Cóżkolwiek iednak mówiono i pisano, wierzyć trudno, żeby twierdzę ważną w *Leoben* przepomniano. Ani *Margrabia de Gallo*, ani też Generał *Buonaparte* zamilczeć oney nie mogli w przedugodnych warunkach. Nie dokładne określenie granic dzikiey i pustey *Canady* na *Utrechtskim* traktacie, stało się przyczyną woyny strasźliwey, w lat potym kilkadziesiąt między *Francyą* i *W. Britan q.*

O przygotowaniach u nas woiennych dość powiedzieć, iż większe bydź nie mogą, gdybyśmy nawet byli pewnemi zagaienia nowey kampanii. Główna kwatera Gener: *Terzy* iest w *Trieście*. Poseł *Turecki* podał notę Dworowi względem przyłączenia do *Austryackiey* Monarchii dwóch Prowincyi *Weneckich*; na ten postępek *Ottomańska Porta* patrzy z nieukontentowaniem. Minister iey w *Paryżu* w tymże ieteresie ma uczynić przełożenie Direktorom. Listy z *Constantinopola* d. 30. Lipca pisane donoszą, iż lud tey Stolicy niekontent iest z rządow i Ministrow teraźnieyszych tak dalece, iż wzburzenia strasznego lękać się wypada. Zaczną się gdy postyszemy o cęstych w mieście pożarach; pa en iem własnych domow, Turcy okazywać zawsze zwykli niechęć swoie rządowi.

Zdanie iest powszechne, iż *Cesarz Jmść* uwolnionemu z *Ołomuńca* Generałowi *La Fayette* podróż do *Ameryki* przepisał z tego nayb arziey względu, ażeby do *Paryża* iak zamyślał powróciwszy, okropnieyszego nad więzienie nieszczęścia nie doznał. W strasźliwym upadku człowiek ten znayduie przynaymniey czułego na swóy los Generała *Washingtona* ze wszystkiemi związku *Amerykańskiego* Naczelnikami, którym przed laty skutecznie po-

magał walczyć za wolność Rzpltey. Jak mile syn iego został przyięty w *Filadelfii*, dawno wiadomo. Gdy *Margrabia de Gallo* bawił w naszey Stolicy, papiery kraiowe nieco zpadły, wyiazd iego do *Udine* wszystko naprawił. Skarb też Monarszy dostatecznie iest opatrzony na teraźnieysze wydatki. Nigdy tak wiele gotowizny kursuiącey nie widziano. Znaiomy *Bankier Fress* za mieruy procent *Stanom Królestwa Węgierskiego* 6. millio: złot: Rynń: pożyczył, na potrzebę pospolitego ruszenia.

z Londynu 29. Sierpnia z Gazety Berlińskiey.

w Gazetach z *Paryża* nadesłanych dnia wczorayszego czytamy, iż Direktoryat odebrał telegrafem z *Lille* wiadomość o podpisaniu warunkow przedugodnych między W. *Britańnią* i Mocarstwami zprzymierzonemi *Francuzom* wracaiąc osady zawoiowane, nadgrodziemy szkodę ponieśioną w *Toulonie, Holendrzy*, ustępuiąc nam przygórek *Dobrey nadziei* odzyszczą kraie utracone; *Ostenda* będzie odtąd portem wolnym dla wszystkich narodow; będzie też otwarta żegluga na rzece *Escaut*. Ta wiadomość *telegraficzna* wielkiego potrzebuie potwierdnenia. Pewnieyszą mamy o flocie *Lorda S Vincent*. D. 3. t m wzmocniona 4. okrętami liniowemi stała w podwóynym szyku przed portem *Cadix;* fregaty często chwytaią statki nieprzyiacielskie, które do nie go wbiedz chciały. Jeden z *Hawany* płynący doniosł Admirałowi, iż flotta o 30. okrętach bogato ładowanych pod zasłoną 5. woiennych z *Ameryki* płynie do *Europy*, wielkie byłoby nieszczęście, gdyby *Anglikom* ta zdobycz z rąk uszła. Mogą w prawdzie *Hiszpani* schronić onę w portach *Corogne* lub *Vigo*. Doświadczenie iednak pokazało na woynie o sukcesyą *Hiszpańską* R, 1762. iż nie ma takiey zapory, któreyby męstwo *Angielskich* Maytkow przełamać nie zdołało, gdy widzą nadgrodę równą niebespieczeństwu.

Podbicie *Teneriffy* i innych wysp *Canaryiskich* byłoby nam bardzo pomocne w teraźnieyszych okolicznościach; tam zawsze przybiiać zwykły srebrne floty *Hiszpańskie;* mamy nadzieię, iż Admirał *Nelson* znaydzie w portach wiele Statkow, które czekaią oswobodzenia *Cadix*. Co nieprędko nastąpi, iesli prawda iest, iż *Massaredo* wyniść nie chce pod żagle, czekaiąc podpisania w *Lille* ugody. Flottom kupieckim chcącym przedsięwziąć żeglugę do *Lisbony* i *Porto*, wstrzymać się kazano. Mówią, iż Ministrowie mocną zaniesli *protestacyą* przeciw traktatowi niedawno podpisanemu w *Paryżu*, który *Francuzom* równe w handlu nadaie swobody, iakich W. *Britańnia* od lat 94. używała; iesliby Dwór *Lisboński* umowy potwierdził, Poseł nasz *Walpole* miał odebrać rozkaz wyiechania z *Portugallii Angielskie* woyska pod Stolicą obozem stoiące, mogą cokolwiek zatrudnić i przewlec *ratyfikacyą*.

z *Filadelfii* donoszą, iż w *Rpltey Amerykańskiey* nieufność i niezgoda wzrosł bioorą codzienny. Sprzyiaią iedni *Anglikom*, drudzy *Francuzom*; mało iest takich, którzyby o swoiey Oyczyźnie myslili. Jednakże strony przeciwne zgodziły się na aresztowanie P. *Blount* Reprezentanta w Kongresie, zamysłał on uzbroić *Indyanow* przeciw *Hiszpanom*, gdyby ten spisek przyszedł do skutku, *Amerykanom* trudno byłoby zachować dotąd strzeżoną neutralność między woiuiącemi mocarstwami. Za przybyciem Generała *Simcoe* rozsiano pogłoskę, iż Ministrowie przedsięwzieli koniecznie 6. przynaymniey woyska regularnego regimentow przesłać do S. *Domingo*. *Irlandczykowie* mianowicie Katolicy, mieli dopełnić tę posługę, wiadomo iest, iż narod *Angielski* nazywa pomienioną wyspę grobem *Europeyczykow*, wiedząc iak wiele tysięcy żołnierza tam z chorob umarło od czasu naszego wtargnienia. Dziś z ukontentowaniem czytamy, iż ten okrutny proiekt uchylony w Gabinecie został. W *Szkocyi* na rozmaitych mieyscach lud podniosł *insurrekcyą* nie chcąc dobrowolnie zaciągać się do milicyi Kraiowey; w woysku regularnym służyć wolą, gdzie ochotnikom na rękę daią pieniądze.

Teraz nikt w całey *Anglii* asekurować nie chce Kupieckich Okrętow bez konwoiu woiennego żegluiących; tak wiele ich dostało się nieprzyiacielowi pod czas woyny teraźnieyszey, iż sprawiedliwe niektórzy maią podeyrzenie, że w tym zdrada i podeyście zachodziło. w *Irlandyi* nie przestaią aresztować ludzi podeyrzanych. Do *Szkotow* zamieszania wszczynaiących groźne wydano proklamacye. Pokoy wkrótce spodziewany owainiaiąc Ministrow od niemiley lecz nieuchronney potrzeby nakładania podatkow nowych i odrywania od roli rąk stutysiącznych, wróci narodowi naszemu spokoyność pożądaną.

z Paryża 29. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Obywatel *Carnot* zakończywszy trzymiesięczne urzędowanie według prawa ustąpił Prezydencyą Direktoryatu Obywatelowi *Lareveillere*. Ostatni rozkaz podpisał na rozwiązanie Armii *Alpeyskiey*, którey część znacznieyszą w czasie woyny, resztę teraz do *Włoskiey* przyłączono. Tym więc sposobem *Kellermann* ieden z Generałow od dawna go rządu na ten stopień podniesionych, został bez kommendy. Minister woienny *Scherer* a z nim Generał *en chef* armii wnętrzney *Augereau* ścisle zalecaią Officyerom i żołnierzom urlopowanym, czyli też bez pozwolenia w domu bawiącym, w 24. godzinach wyniść z *Paryża* &c. i do Regimentow powracać. Nieposłuszni będą aresztowani i sądzeni iako dezerterowie.

Wraca się zgoda i spokoyność; przestano mówić w Radzie 500. o nastąpić maiącym oskarżeniu Direktorow; ci Reprezentantow iuż nie nazywaią Roialistami. Interessa tylko skarbowe różnią Prawodawcow z władzą wykonawczą. Na uczynione dotąd przełożenia względem niedostatku pieniędzy na wiele-

raką potrzebę, odpowiadaiąc Rada 500. ogłosić kazała z pamięci podobno, i bez gruntownych dowodow ułożone pismo, w którym pokazuie, iż armiom Rpltey żołd nie zalega. Musi o tym lepiey cokolwiek wiedzieć Direktoryat; obrońcy też Oyczyzny będąc regularnie płatnemi, nie chcieliby hańbić siebie w oczach świata dalekiemi od prawdy i ſłuſznośći pretensyami. Przed kilko dniami wyznał iawnie General *Jourdan*, iż woyska *Francuzkie* nie raz doznały niedostatku, chociaż temu wierzyć nie chciano w kraiu i za granicą.

Gdybyśmy powiada, skarb mieli dobrze „urządzony, gdyby Rplta niezliczonym armiom dać mogła żołd, odzienie i żywność, „moglibyście Prawodawcy dziś Generałom „nakazać, żeby wybrane za granicą kontri„bucye do skarbu wnosili, (bo tego chciała „Rada 500.) Lecz sumniennie przyświad„czam, iż od początku woyny do końca żoł„nierze że zgłodu i niedostatku odzienia nie„pomarli, Wodzom swoim przypisać powin„ni, którzy potrzebą przynagleni, wynieli się „nad prawo i wszelkie względy. Przypo„mnijcie, iak *Dumourier* narzekał, iż skarb o „armii północeney zapomniał. Ta iednak Oy„czyznę zbawiła, *Belgow* nakładem. Długo „miałem honor przywodzić armią *Sambry i* „*Mozy*. Z 150. tys: racyi których potrzebo„wałem codziennie 10. mi nie dawał skarb „publiczny. Podbiliśmy przecie *Niderland*, „*Niemcy i Holandyą*. Byłże tak narod ubo„gi, żeby swoich nie mógł żywić obrońcow.

„Nie! *Prokonsulowie Jakobińscy*, tyśiące „ludzi nikczemnych, *Francyą* i armie kra„dłszy zbyt iawnie, dziś urągaią nędzy po„wszechney. Co widząc Generałowie, my„śliliśmy o sobie i żołnierzu; i iuż odtąd nie „znaliśmy niedostatku. Weźcie dziś do skar„bu kontrybucye wyzniecie armią ze wszy„stkiego; lecz nie ręczę, żeby dziś żołnierze „rowną dawnieyszey cierpliwość mieli. Nie „chcieycie przeto rozumieć o Wodzach, któ„rzy życia swoiego azardem dali życie „Rzeplitey, co sądzicie. o liwrantach, i lu„dziach im podobnych. Bogatych Genera„łow jeszczeście nie widzieli: Bo i cóż po „dostatkach człowiekowi, który codziennie „umrzeć iest gotow. Nie wglądaycie tak „daleko w szczeguły drobnieysze; niech o „tym wie Dir ktoryat, niech ten odbiera z „kontrybucyi rachunek. Inaczey, w nidą z „zagranicy pieniądze do skarbu; z *Paryża* „albo iuż nie wynidą, albo ich woysko mieć „nie będzie.

Pisma tuteysze za rzecz naypewnieysza ogłosiły, iż pokoy między *Francyą i W. Brytannią* d. 27. w *Lile* został podpisany. Obywatel *Chappe* wynalazca i naywyższy dozorca *Telegrafu* oświadczył, iż sam tylko Direktoryat ma klucz do wiadomości za pomocą tego narzędzia przesyłanych; który gdy jeszcze nic Prawodawcom nie doniosł urzędownie czekać trzeba potwierdzenia.. Ministrowi Morskiemu doniesiono, iż do *Toulonu* 30. do *Marseille* zaś 13. statkow przybyło ładownych Obrazami, Posągami, Księgami rzadkiemi, i innemi osobliwościami, które *Włoski* Zwycięzca przesyła do *Museum Paryskiego*.. Umarł temi dniami *Louvet*, który będąc niegdy członkiem Konwencyi Narodowey, przeciw zapalczywości *Robertspierra* w mieszkaniach podziemnych musiał szukać zchronienia. Żona jego, *Łodoyska* z żalu *opium* wzięła; wątpiemy, czyli starania Lekarzow potrafią jey zdrowie przywrócić.

Leclerc w Radzie 500. radził ustanowić *Religią ciwilną* w Narodzie *Francuzkim*. Reprezentanci zważaiąc iż religia od *Robetspierra* wynaleziona, i dotąd panuiąca, jako prawem nie zmieniona, prawdziwie jest ciwilną, stosuiąc się też do *aktu* Konstitucyinego, który powszechną ztwierdził tolerancyą, do porządku dziennego przystąpiła.. *Garnerin* młody Fizyk ogłosił nie dawno, iż w Niedziele wznieśie się na powietrze w ballonie, i zpaliwszy go z wysokości 400. sązni zstąpi na ziemię za pomocą parachute. Wielki tłum ludu zbiegł się na widowisko. Poseł nawet *Ottomańskiey Porty* chciał bydź obecnym. Stało się. Po odcięciu powrozow wzniosł się balon na sązni 20. Pękł, i upadły parachute przypadkiem oderwany pierwiey nieco. *Garnerin* bez szwanku z łodki wyskoczywszy wpadł w tłum ludu i zniknął. Młodzież balon zpaliła, w Kasie znalazło się 30 tys: liwrow, które ubogim rozdano.

z Madritu 18. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Według listow z *Cadix* d. 11. pisanych, wszystko tam jest po dawnemu. *Anglicy* port w opasaniu ścisłym trzymaią. *Massar do* flotę sposobi do wyiścia pod żagle. Powiodło się naszym fregatom zabrać statek Nieprzyiacielski z *Gibraltaru* do *Londinu* płynący. Pokazuie się z rapportow Kommenderuiącego Admirała, iż raz jeszcze zamyśla miasto bombardować. Naszey strony czyniemy wszelkie przygotowania do odporu silnego. W bliskości portu *Vigo* krąży kilka, fregat *Angielskich*, czekaiąc snadź na przybycie naszych okrętow z *Ameryki*, z *Lisbony* wypłynela do *Brezylii* eskadra *Portugalska* z 5. okrętow liniowych i 2 fregat złożona.

z Rzymu 12. Sierpnia z Gazety Berlińskiey.

W nocy z 31. Lipca na d. 1. t. m. spisek odkryty niedawno miał wybuchnąć. Naczelnicy buntownikow przygotowali manifest, który między lud rozrzucony hasłem bydź miał do powstania. Dowiedział się Rząd o wszystkim kilko wprzód godzinami, i nie mieszkaiąc przedsięwziął śrzodki iuż wiadome. *Chirurg*, dwóch Kupcow, żyd, i żołnierz jeden, byli dowodcami; oprócz tych aresztowano jednego *Margrabię* kilku Duchownych, i wielu woyskowych. Minister *Cacault* oświadczył wyraźnie iż *Rzeplita Francuzka* chce koniecznie dochować traktat zawarty w *Tolentino*.

Nro 101.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 19. WRZESNIA ROKU 1797. WE WTOREK

Konkluzya z Rzymu.

Co podobno rewolucyoniftom naszym równie będzie nie do smaku, jak rozgłoszona korrespondencya Generała *Buonaparte* z Miniftrami *Króla Jmći Sardyńskiego* odiela serce i ochotę buntownikom *Piemontskim*.

Kardynał *Colonna Vicarius Urbis* ogłofił niektóre przepisy ściągaiące się naybardziey do skromnego i przyftoynego zachowania się w Kościołach pod czas Nabożeństwa; przestępcy więzieniem bydź maią karani. Inny *Edikt* imieniem *Oyca S.* nakazuie wszyftkim zgromadzeniom świeckim i Duchownym, Kardynałom, Biskupom, Prałatom, Kontrybucyą, która wynosić powinna część szóftą ich kapitałow i nieruchomego maiątku; ftanowi oraz nowe podatki, od teftamentow spadłego Dziedzictwa &c. Z *Bononii* wywieziono za granicę *Xięży*, którzy tylko nie byli tego miafta Obywatelami.

z Genui 14. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Donoszą z *Piemontu*, iż woyska Królewskie wypędziły z *Revello* Insurgentow, którzy w naszym kraiu znalezli przytulenie. Trudno poiąć, jakim sposobem, dni tylko 15. trzymaiąc ów zamek, ludwisarnie założyć potrafili, która teraz zwycięzcom się doftała. Czego dotąd na świecie nikt nie widział obaczy w krótce w *Rzeplitey Liguryiskiey* wszyscy w niey ludzie będą kontenci. Direktorow mieć mamy 15. Z tąd miarkować można, jak wielu będzie kraiowych Urzędnikow, mnieyszych lub większych. Słowem na dwie części podzieliwszy Narod, połowa Obywatelow jednego roku rządzić, drugiego bydź ma rządzoną. Z takiego układu, jaki porządek, zgoda, i szczęśliwość wyniknąć może dla Narodu, roftropni niech sądzą.

z Mediolanu 22. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Generał *Buonaparte* odprawiwszy krótką podróż do jeziora większego, dzisieyszey nocy wyiechał do *Udine*. Obywatele powiętow niegdy *Weneckich: Feltre, Belluna, Cadore, Treviso, Conegliano, Padoua, Polesine di Roviga, Adria, Vicenza, Balsano, Verona, Cologna, Legnago*, wysłali Deputowanych do *Bassano*, dla wspólnego naradzenia się o ziednoczeniu i wolności *Włoskich* kraiow. Po 15. dniowym seymowaniu, poftanowiono jednomyślnie wszyftkie Prowincye przyłączyć do *Rzeplitey Cizalpińskiey*. Obywatelow *Polfranceschi i Stecchini* wysłano do *Mediolanu*; Przybyli iuż do naszego miafta *Brescianie* i *Wenetowie* wprzód nieco podobne życzenia oświadczyli. *Bergamo* i *Crema* dawniey wyrokiem Generała *en Chef* są wcielone. Nie można wiedzieć czyli ten poftępek pochwali, tym bardziey, jakie odmiany w układach naszych uczynią Pełnomocnicy dziś do *Udine* zgromadzeni.

Na dzisieyszym posiedzeniu Direktoryału, Poseł *Batāglia* ponowił uroczyście prozbę *Wenetow* względem przyłączenia ich miafta do *Rzeplitey*. Direktoryał nie dał na to wyraźney odpowiedzi; lecz zatrudniaiąc się pilnie wnętrznym urządzeniem, zkassował, naywyższy i appellacyiny Trybunał; Sędziow iuż dawno skarżyli Obywatele, iż nie są dość gorliwemi Republikantami. Na sądzenie kriminalistow sąd woyskowy poftanowiono. Widzieliśmy tu przybyłych dwóch Posłow od *Baszy de Scutari* przeciw *Porcie Ottomańskiey* zbuntowanego. Pisma publiczne z wielkim do prawdy podobieńftwem głoszą, iż zawarszy ściśle przymierze, obie ftrony skutecznie pracować będą nad uwolnieniem *Grecyi* z pod jarzma *Tureckiego*; duch Demokratyczny, według pewnych wiadomości, mianowicie w *Candyi* i *Morei* mocno się rozszerzył. Rozumiano, iż spór wszczęty o żeglugę na jezierze *Lugano* poróżni nas z *Szwaycarami*. *Buonaparte* złemu zapobiegł podpisuiąc ugodę; według niey, jeziora: *większe Lugano*, i *Como* dla obu Narodow będą wspólne. *Francuzi* na każdym znich utrzymuią teraz dwa lub 3 zbroyne ftatki; na jezierze zaś *Garda* 3. galery i 8. szalup armatami osadzonych.

Armia *Włoska* na dwie części jeft teraz podzielona. Pierwsza mieyscowa, zaymuie twierdze *Piemontskie*; *Nice*, *Sabaudyą*, *Mediolan*, *Mantuę*, *Modenę*; y 4. Legacye papiezkie; Druga trochę liczniewsza, czynną zwana rozłożona jeft w kraiu *Weneckim* i na wyspach *Adriatyckiego* morza, wszyftkie półki są regularnie płatne z Kontribucyi *Włoskich*; wszyftkie nowo teraz umundurowane, nie ma prawie żołnierza, któryby cokolwiek pienię-

dzy nie zebrał, ponieważ wſzelkie zbytki i ſwawola ſurowie ſą zabronione. Nikt z Obywatelow ſprawiedliwie narzekać nie może, na zkrzywdzenie, tak ściſłą karność utrzymuią Generałowie na rozkaz naywyżſzego Kommendanta.

z Bruxelli 31. *Sierpnia z Gazety Leydeńſkiey.*

Odebraliśmy z *Lille* pomyslną wiadomość, iż pokoy między *Francyą i Anglią* d. 27 wieczorem zoſtał podpisany. Opisać trudno radość ludu i ukontentowanie. Czekamy urzędowego donieſienia. Regimenta od armii *Sambry i Mozy* ruizone powracaią na ſtanowiſka dawnieyſze; znakiem to ieſt, iż w *Paryżu* przywróconą ſzczęsliwie zoſtała ſpokoyonść.

z Hagi 2 Września z Gazety Leydeńſkiey.

Dnia wczorayſzego nowa Konwencya *Rpltey Batawow* odprawiła pierwſze poſiedzenie, na którym obrano Prezydenta, i Sekretarzow. Pierwſzym iey dziełem będzie poprawa odrzuconey niedawno konſtytucyi, ſtosownie do życzenia większey części narodu. Z okrętow ſtoiących w *Texel* kilka batalionow na ląd wysadzono. P. *Boſset* Poseł *Londgraffa Heſsen-Caſselſkiego* oswiadczył chęć pomienionego *Xcia* odnowienia z Rzeplitą związkow dawnieyſzych

z Ratisbony 28. *Sierpnia z Gazety Frankfortſkiey.*

Ponieważ przełożenia dawniey czynione nic nie ſprawiły, donioſł ſtanom *Rzeſkim* Cesarſki Kommiſsarz, iż *Arcy Xżę Karol* nowe uczynić poſtanowił Generałom *Francuzkim*, aeby kiedyżkolwiek przez ludzkość i ſprawiedliwość koniec położyli wielorakim kontrybucyom i rekwizycyom, pod któremi upadaią kwitnące niegdy kraie *Niemieckie* nad *Renem*.

z Kolonii 29. *Sierpnia z Gazety Courier du Bas Rhin.*

Dawno już *rewolucyoniſtowie Jakobińscy* umyslili *Niemcow* oſiadłych w kraiach podbitych namówić do ziednoczenia ſię z *Rpltą Francuſką*. Ludzie w winnicy *Robertspiera* pracować nawykli, miaſta i wſie zarzucaią pismami zachęcaiącemi lud proſty do buntu i rozruchow. Długo iednak ſwóy proiekt przed światem taili. Teraz osoby do *Regencyi* wchodzące rzecz obiawiły Kommiſsarzom *Francuzkim* i Generałowi *en chef Hoche*. Ten zdał ſię od przedſięwzięcia dalekim; lecz Kommiſsarze wzieli ſię co prędzey do roboty, oddalono *Regentow* przeciwnego zdania; naukę rewolucyiną głosno opowiadać kazano; lud oburzono przeciw ſpokoynym i wiernym Urzędnikom; mianowicie zaś uwagę onego zwrócono ku przyſzłości, przekładaiąc, iż za powrotem do rządu dawnieyſzego mieſzkańce doznaą od Panow ſwoich uciſku, zemſty i zdzierſtwa przez uſtanowienie nowych podatkow, na zaſilenie wyniſzczonego dziś ſkarbu Xżąt i Elektorow.

Tym sposobem gmin zwiedziony garnie ſię z boiaźni pod opiekę zwodzicielow; ci nowych codziennie wysyłaią Miſsyonarzow i Apoſtołow; przez tych żebrali iuż 200 tyſięcy podpisow. W *Bingen, Coblentz, Bonn i Colonii* liczne kluby uformowano, na ich czele zaſiadaią klubiści dawniey *w Moguncyi* przez *Prusakow* rozproſzeni; do tego nawet przyſzli zuchwalſtwa, iż śmieią brać imie Delegatow *Konfederacyi Cis-Renańſkiey*. Prędki pokoy wywróciłby zapewne złosliwe zamyſły. Lecz *Rzeſza Niemiecka* w domowych i politycznych czynnościach zazwyczay bydź zwykła opieſzałą, obawiać ſię więc wypada, ażeby po uſtąpieniu nawet *Francuzow* nie prędko ſpodziewanym, lud raz wykroczywſzy nie dał ſię łatwo namówić do ſłuſznego prawom i Panom poddańſtwa.

DONIESIENIE

Maciey Kunoyć ze Wsi Sokołoyć Parafii Gierwiatſkiey odſzedł zoſtawiwſzy Zonę Marianne opuſzczona od lat pieciu, ktoby wiedział o nim czy żyie gdzie ſię znayduie, lub też pomarł przez miłość bliźniego i uczynność Chrześciańſką niech donieſie lub do Plebana Gierwiatſkiego, lub do Kancellaryi Konsyſtorza Generalnego Wileńſkiego.

Dni oſtatnich teraźnieyſzego Mieſiaca Września zaczyna ſie prenumerata na Gazetę pod titułem Kuryer Litewſki; z pocztą koſztuie złotych 80 na mieyscu wzięta złotych 60. na rok.